

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Demografía do Envellecemento		Código	653540001
Titulación	Máster Universitario en Xerontoloxía			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas			
Coordinación	Lorenzo López, Laura	Correo electrónico	laura.lorenzo.lopez@udc.es	
Profesorado	Lorenzo López, Laura	Correo electrónico	laura.lorenzo.lopez@udc.es	
	Maseda Rodríguez, Ana Belén		ana.maseda@udc.es	
Web	estudios.udc.es/es/subject/4540V01/4540001/2021			
Descrición xeral	Esta materia ofrece unha perspectiva coherente e completa das características da poboación e a súa dinámica, e permítenos coñecer os principais retos demográficos, especialmente o envellecemento da poboación, aos que se enfrontan as sociedades europeas. Abordarase a análise da composición da poboación por sexo e idade e a súa representación gráfica. Os estudantes aprenderán como as distintas variables demográficas (mortalidade, fertilidade, migracións) condicionan a estrutura da poboación por sexo e idade, o que lles permitirá comprender o proceso de envellecemento da poboación e os cambios na estrutura da idade en idades avanzadas. O alumno estará familiarizado co coñecemento das técnicas estatísticas e matemáticas necesarias para o estudo da poboación. Por último, analizarase a idade de xubilación desde unha perspectiva demográfica e presentarase o sistema de pensións en España.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios
	2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen - Sesión maxistral - Proba obxectiva *Metodoloxías docentes que se modifican As clases maxistras e as prácticas a través das TIC pasarán a darse de forma virtual a través da plataforma de Microsoft Teams. A proba obxectiva pasaría a realizarse empregando Moodle. A atención personalizada para a resolución de dúbidas farase mediante Microsoft Teams, Moodle e por correo electrónico.
	3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado - Correo electrónico: Diariamente. De uso para facer consultas e solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas. ? Moodle: Diariamente. Segundo a necesidade do alumnado. Dispoñen de ?foros temáticos asociados aos temas? da materia, para formular as consultas necesarias. ? Teams: 1 sesión semanal en grupo para o avance dos contidos teóricos na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. - En caso de que o alumnado teña problemas de conexión a internet poderase utilizar a vía telefónica.
	4. Modificacións na avaliación Mantéñense as porcentaxes da avaliación, especificadas na guía docente, realizando o exame de forma virtual mediante a ferramenta Moodle. *Observacións de avaliación: Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente, agás que: - As referencias ao cómputo da asistencia, que se realizarán respecto das sesión que houbo presencial ate o momento no que se suspendeu a actividade presencial e a partir de aí considerárase a asistencia ás clases virtuais no horario establecido previamente co alumnado. - En caso de ser preciso, a oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a 1ª oportunidade.
	5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo da maneira dixitalizada en Moodle.

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Ser capaces de recoñecer as principais patoloxías e síndromes xeriatricas mediante a aplicación de novas e innovadoras metodoloxías de traballo adaptadas ao ámbito da xerontoloxía
A2	Ser capaces de aplicar o método de valoración xeriatrica e xerontolóxica integral a fin de poder establecer as bases para implementar o plan de atención individualizado
A7	Adquirir coñecementos avanzados e demostrando, nun contexto de investigación científica e tecnolóxica ou altamente especializado, unha comprensión detallada e fundamentada dos aspectos teóricos e prácticos e da metodoloxía de traballo no campo da Xerontoloxía
A8	Saber aplicar e integrar os coñecementos adquiridos, a comprensión destes, a súa fundamentación científica e as súas capacidades de resolución de problemas en contornas sociais e sociosanitarias e definidos de forma imprecisa, incluíndo contextos de carácter multidisciplinar tanto investigadores como profesionais do campo da xerontoloxía
B1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa xerontoloxía e a xeriatría
B4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións? e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan? a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades

B5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
- Coñecemento e aplicación das principais fontes de información estatística sobre a poboación.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento e aplicación das principais técnicas e instrumentos para a análise demográfica da poboación.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento dos principais indicadores relacionados co estudo da poboación.	AP1	BM1	CM4
	AP2	BM2	
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento da composición da poboación por sexo e idade.	AP1	BM1	CM4
	AP2	BM2	
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento das principais características da poboación en relación coa actividade económica e os seus impactos nos sistemas de benestar.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento dos principais fenómenos demográficos e o seu impacto no envellecemento.	AP1	BM1	CM4
	AP2	BM2	
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento do envellecemento da poboación en Galicia e España e a situación no contexto da Unión Europea.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento das principais diferenzas no proceso de envellecemento: diferenzas xeográficas, diferenzas espaciais, diferenzas por sexo.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	
- Coñecemento do sistema de pensións en España: a súa evolución recente, as súas reformas, a súa situación actual e os seus retos e alternativas de futuro.	AP1	BM1	CM2
	AP2	BM2	CM4
	AI2	BM4	
	AM1	BM5	

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I: Estudo da poboación. Consideracións xerais	TEMA 1. Descrición e contidos TEMA 2. Dispoñibilidade de información TEMA 3. Detalles conceptuais

BLOQUE II: Composición e características da poboación	TEMA 4. Composición da poboación por sexo e idade TEMA 5. As pirámides de poboación. TEMA 6. Actividade económica e impacto nos sistemas de benestar
BLOQUE III: Estudo dos principais fenómenos demográficos e incidencia no envellecemento	TEMA 7. Nacemento e fertilidade TEMA 8. Mortalidade
BLOQUE IV: Envellecemento da poboación e sistemas de pensións	TEMA 9. Envellecemento da poboación en Galicia e España TEMA 10. O sistema de pensións en España e as súas reformas

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Prácticas a través de TIC	A1 A2 A7 A8 B2 B4 B5 C1 C2 C4	16	40	56
Proba obxectiva	A1 A2 A7 B1 C4	4	0	4
Sesión maxistral	A1 A2 A7 B1 C4	16	20	36
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas a través de TIC	Clases interactivas de laboratorio: terán lugar na aula de informática ou utilizando os ordenadores persoais dos alumnos. Nestas clases, os alumnos deberán realizar casos prácticos nos que empregarán as ferramentas descritas nas clases teóricas. Os estudantes deben analizar e comentar aspectos relacionados coa demografía e o envellecemento.
Proba obxectiva	Proba de opción múltiple e proba de elección múltiple sobre o contido da materia explicado nas clases.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos teóricos da materia. Estas clases apoiaranse no uso de presentacións en PowerPoint e analizaranse páxinas web institucionais onde se pode atopar información estatística para a análise da poboación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas a través de TIC	Dado que é unha materia cunha parte práctica relevante, na cal a superación da mesma está ligada ao uso correcto da información recibida na presentación de traballos de investigación, o traballo persoal do/a alumno/alumna é unha parte fundamental da avaliación da mesma, supoñendo un número de horas (mínimo) similar ás horas presenciais no aula. A atención personalizada ao alumno/a axudará a completar de forma individualizada a súa formación, principalmente na procura de información referida a datos demográficos da poboación, a realización das actividades propostas durante o curso, así como do exame da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A1 A2 A7 B1 C4	Por asistencia a docencia presencial na aula e / ou laboratorio.	10
Proba obxectiva	A1 A2 A7 B1 C4	Proba de opción múltiple e proba de elección múltiple sobre o contido da materia explicado nas clases.	50
Prácticas a través de TIC	A1 A2 A7 A8 B2 B4 B5 C1 C2 C4	Realización de tarefas en clases interactivas de laboratorio.	40

Observacións avaliación
Para superar a materia é necesario ter superada a proba obxectiva.

Fontes de información

Bibliografía básica	Martínez Roget, F. (2002): Demografía Gerontológica. Segra Ediciones. Santiago de Compostela.
Bibliografía complementaria	Arroyo, A. (Coord.) (2003): Tendencias demográficas durante el siglo XX en España. Universidad de Sevilla-Instituto Nacional de Estadística. Entremont, A. (2001): Diez temas de demografía. Ediciones Internacionales Universitarias. Madrid. Fernández Leiceaga, X. (Dir) (2000): Avellamento demográfico e consecuencias socioeconómicas. Edicións Xerais de Galicia. Vigo. Gómez, R.; Hernández, R. (2004): ?Demographic maturity and economic performance : the effect of demographic transitions on per capita GDP growth?. Servicio de Estudios del Banco de España. Hinde, A. (1998): Demographic methods. Arnold. London. Livi-Bacci, M. (1993): Introducción a la demografía. Editorial Ariel. Barcelona. Nyce, Steven A.; Schieber, Sylvester, J. (2005): The economic implications of aging societies : the costs of living happily ever after. Cambridge University Press. Cambridge, UK. Onofri, P. (Editor) (2004): The economics of an ageing population : macroeconomic issues. Cheltenham : Edward Elgar. Pressat, R. (1989): Introducción a la demografía. Ariel. Barcelona. Preston, S. H.; Heuveline, P.; Guillot, M. (2001): Demography : measuring and modeling population processes. Ed. Blackwell. Oxford. Reher, D.; Valero, A. (2005): Fuentes de información demográfica en España. Centro de Tapinos, G. (1990): Elementos de demografía. Espasa Calpe, D. L. Investigaciones Sociológicas. Madrid. Vallin, J. (1995): La Demografía. Alianza, D. L. Madrid. Vinuesa, J. et al. (1994): Demografía. Análisis y proyecciones. Ed. Síntesis. Madrid.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Economía Xerontolóxica/653540023

Valoración en Xerontoloxía/653540002

Materias que continúan o temario

Observacións

Recomendacións para o estudo da materia: Asistencia regular ás clases. Realización das prácticas de laboratorio. Estudo diario dos materiais impartidos e da bibliografía básica. Consulta da bibliografía complementaria recomendada. Participación e discusión activa nas actividades que se organizan. Realización das probas obxectivas que se están a realizar. Comezando na xestión da folia de cálculo de Microsoft Excel. Para axudar a conseguir un entorno inmediato sustentable e cumprir co obxectivo estratéxico 2 do "IV Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2020-2022)", os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a) Maioritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

b) De realizarse en papel:

- Non se empregarán plásticos.
 - Realizaranse impresións a dobre cara.
 - Empregarase papel reciclado.
 -
- Evitarase a realización de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías